

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor : EMANOIL DAN

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România. 45 lei
 6 luni 22,50
 3 luni 11,25
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

**Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5
 Lângă Palatul Justiției
 — TELEFON 16/98 —**

*Din cauza absenței unor Domni Miniștrii
 din București în ziua de 21 Maiu, când tre-
 buia să aibă loc BANCHEȚUL D-lui profesor
 D. ALEXANDRESCO, acest banchet a fost
 amânat PENTRU ZIUA DE DUMINICĂ 29 MAIU.
 Banchetul va avea loc IREVOCABIL tot la Ho-
 telul Bulevard, la orele 8 p. m.*

SUMAR

— Casele de joc la noroc. Supunerea lor la taxe. Răspuns
 d-lui C. G. Dissescu, de d-l avocat I. Gr. Periețanu.

JURISPRUDENȚA :

— Curtea de Casație s. I: N. Luca cu N. Tomescu. (Când are
 loc compensația? Art. 1143—1145 c. civil. Se violează art. 70 pr.
 civilă și se comite un exces de putere când Curtea de apel înlă-
 tură cererea de compensarea sumelor prevăzute ca cheltuieli de
 judecată în hotărârile ce a prezentat partea, pe motiv că s'au depus
 numai niște copii de pe acele hotărâri, nelegalizate în regulă și pe
 hârtie simplă, fără ca partea adversă să fi contestat existența ori-
 ginalelor titlurilor definitive sau că acele copii n'ar fi conforme
 cu originalele, și fără ca să fi cerut comunicarea lor).

Rezumatele Jurisprudenței Curții noastre de casație

— Cas. s. I: Prescripție. — Just titlu. — Hotărâri judecătorești. — Dacă sunt translativ de proprietate? Art. 1897 c. civil.

— Cas. s. II: Proprietate artistică. — Contrafacere. — Compoziție muzicală. — Reproducerea ei pe plăci de gramofon fără voia autorului. — Formalitatea depozitului impusă de legea presei. — Neîndeplinirea ei. — Dacă împiedică urmărirea delictului de contrafacere. — Art. 339 c. penal.

— Cas. s. III: Cerere de amânare. — Imprecinat concentrat. — Apreciere suverană.

CASELE DE JOC LA NOROC SUPUNEREA LOR LA TAXE

Răspuns d-lui C. G. Dissescu

Jocurile de noroc cari, cum spune cu drept cuvânt Garraud, constituiesc o formă de achiziție și consumație a bogățiilor în contradicție cu legea morală și economică a muncii, au fost în totdeauna și în toate timpurile obiectul unor riguroase măsuri prohibitive, ce zadarnic au cercat să le stărpească.

La Români, cari nu priveau cu ochi buni decât jocurile de forță și adresă, menite să ajute și să întărească trupeasca dezvoltare, un senatus-consult, atribuit de unii autori lui Septimiu-Sever, interzicea cu desăvârșire jocurile de noroc¹⁾. Mai mult, dreptul roman privă de calitate de cetățean pe acela care își făcea o meserie din înlesnirea jocurilor de noroc, și refuză orice acțiune a celui care, înghebând jocuri de noroc, era insultat sau suferea vre-o daună cu prilejul jocurilor ce aveau loc în stabilimentul său²⁾.

Dreptul Canonic interzise preoților și laicilor jocurile de noroc printr-o serie de concilii, începând cu cel din Mayența, în 813, și sfârșind cu cel din Trenta.

În vechiul drept francez, ordonanțe regale nu mai puțin numeroase, interveniră în același sens sub Ludovic cel Sfânt în 1254, sub Carol al V-lea în 1369, sub Ludovic al XIII-lea în 1629 (Code Michau). Veni apoi declarația regală din 1 Martie 1781; legea din 19 Iulie 1792, decretul din 24 Iunie 1806 etc.

În vechiul nostru drept au existat deopotrivă numeroase dispoziții prohibitive cu privire la jocurile de noroc. Le vom semna în ordinea cronologică:

1. Codul Calimah, prin art. 1706, oprea jocurile de cărți de întâmplare, adică pe cele ce atârnav numai de noroc, precum banca, cureaua, coșcau și-altele asemenea.

2. Tălmăcirea Excelenței sale d-lui deplin împuternicit președinte graf Palin către Divanurile Principatelor Moldovei și Valachiei din 22 Iulie 1828 sub No. 2629, co-prinzătoare de măsurile poruncite a se lua pentru oprirea jocurilor de cărți, „nu numai pe la tractururi dar și prin toate casele... și confiscarea banilor“.

3. Oficiul Generalului adjutant Kiselev din 1830, prin care se întărea și reamintea divanurilor porunca precedentă, dispunându-se ca țiitorii tractururilor unde se urmează jocuri de cărți desbrăcătoare, de vor fi streini, să fie surghiuniți peste graniță, iar pământeni să fie surghiuniți din oraș, prin poliție, și supuși încă la aspre pedepse.

4. Circulara departamentului din lăuntru din 28 Iulie 1832 către Ispravnici, pentru oprirea jocurilor de cărți desbrăcătoare „precum bancul, ghiordumul, otusbirul, albișfeul“ (11^{1/2}) etc.

5. Așezământul polițienesc din 1850, care oprea jocurile de noroc, dispunând că poliția e datoare de a călca orice casă publică unde s'ar afla să se ție asemenea jo-

1) L. I și III, Code, De aleat.; L. 5, Dig., De Nautic, foen,

2) Conf., Cicerone, Philipicele, 2, 23.

curi și pe antreprenori și jucători să-i oprească spre a se pedepsi după toată asprimea legilor ³⁾.

Azi jocurile de noroc nu mai sunt prohibite de lege din punctul de vedere civil, ca în vechiul drept; din punct de vedere penal sunt însă interzise, și două sisteme divid legislațiile europene în ceea ce concerne întinderea incriminării. Primul sistem pedepsește atât pe jucători cât și pe cei ce țin case de joc (*Codul penal German, § 248 și 285; Austriac, § 522; Ungar, art. 87 și 88; Spaniol, art. 357; Olandez, art. 456 și 457; Italian, art. 485*). Cel de al doilea sistem nu pedepsește pe simplii judecători ci numai pe cei ce țin case de joc sau întreprinzătorii. Acesta e sistemul codului penal francez, belgian, genevez și român. Unele legislații enumără jocurile prohibite (legile engleze); altele definesc jocurile de noroc (codul ungar, italian, portughez); codul penal român, ca și cel francez, nici nu enumără nici nu definește jocurile de noroc.

La noi, codul penal pedepsește cu amenda dela 50—2000 lei pe cei cari fac meserie din jocuri de noroc (*art. 349 c. p. rom.; art. . . . c. p. fr.*) și cu închisoarea până la 6 luni și amenda dela 50—2000 lei pe cei cari fac meserie din jocuri la noroc, primind obștește pe jucători sau după recomandatie, ordonând tot deodată confiscarea banilor și instrumentelor de joc (*art. 350 c. p. rom.; art. 410 c. p. fr.*).

Trei sunt elementele necesare pentru existența delictului prevăzut și pedepsit de art. 350 c. p. (410 c. p. fr.):

I. *Locul în care se joacă să poată fi calificat casă de joc*. O casă de joc presupune un stabiliment fix, organizat în interiorul unei case. Stabilimentele așezate în plin aer, pe piețe publice, străzi, în târguri etc., nu cad dar sub prevederile art. 350 c. p., ci ale art. 389 al. b dela contravenții. Nu se cere însă ca stabilimentul în care se joacă să fie în mod special destinat exploatarei jocurilor de noroc. Se poate, în adevăr, ca cineva să ție o casă de joc chiar atunci când stabilimentul pe care îl exploatează nu e organizat în mod exclusiv pentru acest uzagiu. A ține o casă de joc înseamnă deci a primi publicul spre a juca jocuri la noroc; astfel cafegiul, cârciumarul, hangiu etc., cari lasă în stabilimentul lor să se joace jocuri la noroc, țin o casă de joc, deși n'au destinat în mod special debitul lor exploatarei jocurilor de noroc. Cu atât mai mult a ține o casă de joc nu înseamnă a exploata, a trage foloase, personal, din jocuri, ci pur și simplu a deschide casa jucătorilor la epoci determinate și-a îngădui jocuri la noroc. În consecință, cafegiul, cârciumarul, hangiu etc., cari ar tolera să se joace în stabilimentele lor fără a trage din acest fapt un profit pecuniar direct, vor putea totuși să fie urmăriți pentru delictul prevăzut de art. 350 c. p. (410 c. p. fr.) ⁴⁾.

II. *Se cere în al doilea rând ca jocurile să fie la noroc*. Legiuitorul român, ca și cel francez, după cum am arătat, ne enumerând nici definind jocurile de noroc, o parte din jurisprudență și doctrină consideră ca jocuri de noroc acelea în cari câștigul sau pierderea depinde exclusiv de noroc ⁵⁾. Această formulă se găsește textual reprodusă în deciziile Curții de casație din Franța cu datele de 9 Noembrie 1861 și 31 Iulie 1863, și Garraud o sprijină pe argumentul că aproape nu există joc în

care norocul să nu-și aibă rolul sau, în care succesul să fie în mod exclusiv datorit abilității, adresei sau forței jucătorilor. Păreră care tinde să prevaleze însă e aceea care, admitând o formulă mai largă, consideră ca jocuri de noroc ce cad sub prevederile legii penale toate jocurile în cari șansa sau hazardul predomină asupra adresei și combinațiilor de inteligență ⁶⁾.

Ori cum ar fi, doctrina și jurisprudența, atât la noi cât și în Franța, sunt unanime întru a considera ca jocuri de noroc în sensul art. 350 c. p. (410 c. p. fr) *mausul, pokerul, macaua, ecarteul, bacaraua drum de fier și bacaraua banc, cășorii, ruleta etc.* ⁷⁾. Ruleta în deosebi, care nu mai funcționează azi decât la Monte-Carlo, constituie jocul de noroc prin excelență, și, în această categorie intră și *bula americană*, căci, ca și la ruletă, unde numai întâmplarea poate face ca bila să se oprească pe roșu sau pe negru, pe cutare sau cutare număr, modul de funcționare al bulei face ca rezultatul să depindă exclusiv de hazard, de n'ar fi să se adaoge la sorții întâmplării o anumită înclinare a câmpului de alergare sau o oarecare îndemănare a celui ce aruncă bila, pentru ca jocul să nu mai fie la noroc pentru cei ce-l exploatează.

III. *Se cere, în fine, ca localul în care se joacă să fie deschis publicului*; cu alte cuvinte publicul să fie admis sau în mod liber, sau după recomandatie interesatilor sau afiliatilor. Această condiție rezultă din expresia «obștește» pe care o'ntrebuințează legiuitorul român („librement” în textul corespunzător francez) sau după recomandatie. Necesitatea acestei condiții scoate de sub prevederile art. 350 c. p. (410 c. p. fr.): a) *Casele particulare*, în cari proprietarul organizează la el, chiar în mod obicinuit, jocuri de noroc, la cari nu pot lua parte decât membrii familiei sale sau persoanele admise la el sub invitare personală b) *Cercurile închise*, cluburile, adică acele localuri în cari numai societarii au acces și pot participa la jocurile stabilite. Interpretarea însă e riguroasă. Sub pretext de reuniuni familiare, serate sau baluri particulare, se poate dosimulă un tripou clandestin și, în consecință, o casă particulară devine o casă de joc în sensul legii penale, când sunt admise la joc niște terțe persoane, prezentate sau nu de cei invitați. ⁸⁾. Codul penal ungar prin art. 88 consideră ca un loc public chiar o locuință particulară, când ori ce persoană e admisă să joace, cu sau fără introductori. Un cerc, un club, se va transforma deopotrivă într-o casă de joc propriu zisă de îndată ce va fi deschis și altor persoane de cât societarilor, chiar de vor fi prezentate de aceștia din urmă. Zadarnic regulamentele aprobate de autoritatea administrativă, zice cu drept cuvânt Garraud, ar autoriza intrarea streinilor sub anumite condiții: regulamentele nu pot acoperi un fapt declarat delictuos de lege ⁹⁾. Acesta fiind înțelesul și întinderea celui de al treilea element constitutiv al delictului prevăzut de art. 350 c. p., s'a hotărât, cu drept cuvânt, că intră în cadrul prevederilor aceluși articol: a) Faptul că niște călători aflați într-un hotel se întrunesc într-o sală comună pentru a juca, dat fiind că ori ce persoană care ar descinde în acel hotel ar putea lua parte la joc ¹⁰⁾ b) Un pretins cerc particular recrutat în mare parte din populația flotantă și

³⁾ Blanche, VI No. 920; Pand. fr. Tom. 37, No. 220 și urm. și numeroasele jurisprudențe acolo citate.

⁷⁾ Chauveau-Hélie, V. No. 2322; Garraud, VI, pg. 41 nota 18; Alexandresco, X, pag. 85 și nota, cum și adnotația din *Curierul Judiciar* No. 8/904; Pand. fr. Tom. 37, Jeu, No. 220 și urm.

⁸⁾ Chauveau-Hélie, loc. cit; Carnot, Code pénal, sur l'art. 410 No. 5.

⁹⁾ Garraud, VI, No. 2393; Blanche, VI, 286; F. Hélie, V, 2319 etc.

¹⁰⁾ Frèrejoubert du Saint, No. 126.

³⁾ Toate a este importante documente cari se găsesc în *Anualul administrativ al Moldovei*, Tom. I, pag. 305, 335—338, sunt reproduse în detaliu în *Tratatul de Drept Civil al distinsului nostru juriconsult d-l Alexandresco*, Tom. X, pag. 79 și urm.

⁴⁾ Garraud, VI, No. 2394 pg. 37; Alexandresco, *Curierul Judiciar* No. 8/904, adnotație.

⁵⁾ Chauveau-Hélie, V, No. 2322; Garraud, VI, No. 2336.

cosmopolită a unei stațiuni balneare sau climaterice, atunci mai ales când cel care ține localul încasează caniota în profitul său și furnizează fondurile spre exploatarea jocurilor; iar membrii cercului nu-s primiți de cât după un simulacru de alegere, care nu e de cât un expedient spre a scăpa de rigoarea legii ¹¹⁾. Acesta e cazul pretinsului „cerc închis” organizat la noi în cazinoul de la Sinaia și Constanța. c) Jocul înjghebat în urma unui prânz la care jucătorii au luat parte invitați de directorul unui casino cu care n'avuseseră înainte nici o relație prietenească sau de afaceri ¹²⁾. d) Jocurile de noroc cari au loc într'un stabiliment având ca destinație un caracter public cum e o cafenea, un han, un hotel ¹³⁾. Obicinuița nu e însă cerută pentru existența delictului prevăzut și pedepsit de art. 350 c. p. (410 c. p. fr.), de oare ce delictul de a ține o casă de joc nu e un delict de obicinuiță și există chiar atunci când casa de joc nu e ținută în mod permanent ¹⁴⁾. O decizie a înaltei noastre Curți de casație din 14 Iunie 1893 ¹⁵⁾ consideră totuși obicinuița ca o condiție esențială pentru constituirea delictului prevăzut și pedepsit de art. 350 c. p., precizând că „faptul că s'a găsit într'o seară în stabilimentul public al cuiva mai mulți indivizi jucând cărți pe bani, nu face pe proprietarul lui culpabil de delictul prevăzut și pedepsit de art. 350 c. p.”.

Deciziunea Curții supreme, care se întemeiază pe motivul că legiuitorul cere ca infractorul să fie primit *obstește* pe jucători, este însă cu totul inadmisibilă, și, pe cât se pare, dă un înțeles cu totul greșit cuvântului „obstește”, care nu are și nici nu poate avea decât o singură semnificare: *in mod public*; și pentru existența publicității nu se cere reiterația faptului delictuos, ci numai ca locul în care se joacă să fie o casă deschisă publicului. În acelaș sens se pronunță și d-l Alexandresco ¹⁶⁾; d-sa însă își motivează astfel părerea sa: „cuvântul *obstește*, care figurează în art. 350 c. p., nu însemnează *obcinuit*. El formează o antiteză cu cuvintele „după recomandatie”, care se văd în text mai la vale și însemnează *direct sau fără recomandatie, librement*, după cum se exprimă textul corespunzător francez (410).” Condiția obicinuiții s'ar putea întemeia pe motivul că art. 350 c. p. vizează pe acei cari țin casă de joc. Or faptul de a ține casă de joc s'ar putea susține că presupune existența mai multor acte de toleranță a jocurilor de noroc, repetarea faptului pedepsit. Legiuitorul francez însă, prin art. 410 c. p., se exprimă în acelaș chip ca legiuitorul român: „*ceux qui auront tenu une maison de jeu de hasard*”, și cu toate acestea doctrina penală franceză, de acord cu jurisprudența, nu admite obicinuița ca o condiție esențială pentru existența delictului prevăzut de art. 410 c. p. fr.

O casă de joc, în sensul legii noastre penale, fiind aceia în care publicul e admis, fie în mod liber, obstește, fie după recomandatia interesatilor sau afiliaților, pentru a practica un joc de noroc, cele două cazino-uri, cari au răsărit ca niște edilitare flori ale ruinei și cari se desvoltă și progresează de atâta vreme, în toată voia, în două din cele mai frumoase stațiuni climaterice și balneare ale noastre, cad sub prevederile art. 350 c. p.

În adevăr, nu poate să încapă nici o îndoială că cele două stabilimente constituiesc niște adevărate case de joc în sensul legii penale, de oarece, pe de o parte, sunt accesibile marelui public, care e admis în toată voia, fără nici un fel de control sau alegere, în schimbul unei simple taxe de intrare; pe de altă parte în ele funcționează bacaraua și bula, prototipul jocurilor de noroc în înțelesul juridic al cuvântului. Jurisprudența franceză a și făcut aplicația art. 410 c. p. fr. (350 c. p. r.) în spețe cu totul similare, stabilind că „trebuie considerate ca un loc public în sensul art. 410 c. p. sălile de joc ale unui cazino dintr'o stațiune balneară sau climaterică, unde publicul e admis în mod liber, plătiind un modic drept de intrare” ¹⁷⁾. „Tot astfel trebuie considerat cabinetul de lectură al unui cazino, depindețele unei săli de concert sau de spectacol, o sală de bal” ¹⁸⁾.

* * *

Din cele ce preced rezultă că, în actuala stare a legislațiunei noastre primejdioasa organizare de jocuri publice la noroc, manifestată prin înființarea celor două cazino-uri dela Sinaia și Constanța, are o situație juridică bine lămurită, care intră în sfera de represiune a codului penal ¹⁹⁾. În loc să se recurgă însă la mijlocul imediat și eficace pe care-l pune la dispoziție legea penală pentru stăvilirea unui rău deapurarea recunoscut și combătut, sau să se declare ineficace acest mijloc și să se modifice codul penal, edictându-se mai energice măsuri represive, s'a recurs la edictarea unei *legi represive cu caracter fiscal*, prin care se supune la o taxă de 50% veniturile brute ale caselor de joc!

Chestiunea merită să fie examinată cu toată obiectivitatea, ca o pură chestiune de drept, fără nici o altă preocupare. O firească întrebare se impune în prim rând: pentru ce nevoia unei *legi represive* cu caracter fiscal spre a se combate un fapt care intră în sfera de represiune a codului penal în vigoare? căci, nu încape îndoială, menționata lege are un caracter represiv. Expunerea de motive e clară și categorică în această privință. Autorul proiectului de lege, după ce constată cu sinceritate și energie că jocurile de noroc au ajuns la noi o adevărată „*calamitate*”, adevăr recunoscut și relevat de pe vremea lui Kiseleff, ca să nu mergem mai departe,—după ce semnalează enormele câștiguri realizate în dauna jucătorilor de întreprinderile de jocuri dela Sinaia și Constanța, învederând cu chipul acesta caracterul represiv al măsurii propuse,—sfârșește prin a declara că „dacă această măsură nu va avea puterea să micșoreze lăcomia speculatorilor necinstiți, rămâne ca guvernul să se gândească și la alte măsuri mai eficace”, ceea ce subliniază și mai mult ideea de represiune. De ce nevoia unei legi fiscale cu caracter represiv, și de ce-și rezervă legiuitorul dreptul de a recurge la alte măsuri mai eficace? Căci, deși nu cunoaștem intențiile viitoare ale legiuitorului în ce privește severitatea măsurilor ce s'ar putea lua pentru combaterea organizării de jocuri publice la noroc, constatăm că legiuirea penală în vigoare pune la îndemâna autorității constituite

¹⁷⁾ Douai, 28 Febr. 1899; Pand. fr. pér. 1900, 2, 285.

¹⁸⁾ Pand. fr. Tom. 37, Jeu. No. 201. Adde jurisprudența precitată a Curții din Liège.

¹⁹⁾ Spunem aceasta pentru că din toată discuțiunea pe care a provocat-o până în prezent chestiunea înființării celor două cazino-uri dela Sinaia și Constanța, fie în presă, fie în Parlament, nimeni n'a susținut ca dispozițiunile cuprinse în codul penal cu privire la casele de joc ar fi fost abrogate prin legea din 17 Mai 1911 pentru exploatarea stațiunei climaterice Sinaia.

¹¹⁾ Liège, 30 Martie 1893, Pas. Belge, 2, 218, D. P. 1893, 2, 561.

¹²⁾ Trib. corect. Narbonne, 8 Aprilie 1899; Pand. fr. Tom. 37, Jeu.

¹³⁾ Paris 27 Nov. 1839; Dalloz Rép., V-9, Jeu, No. 93; Cas. fr. 12 Nov. 1852, S. 1853, 1, 399; Paris 6 Ian. 1892, S. 1892, 2, 124; 8 Dec. 1894, S. 1896, 2, 124; Trib. Aurillac, 25 Nov. 1899 etc.

¹⁴⁾ Chauveau-Hélie, V, No. 2321; Blanche VI, No. 287; Garraud, VI, p. 48 și 49, Pand. fr. Tom. 37, Jeu, No. 213 și urm.

¹⁵⁾ Buletinul Casației, 1893 p. 637.

¹⁶⁾ «Curierul Judiciar» No. 8/904, adnotație.

mijloace de represiune mult mai energice decât acelea pe cari le stabilește legea fiscală în discuție: *închisoarea, amenda, confiscarea*. E atâta inadvertență și inutilitate în edictarea unei asemenea măsuri, în cât nici nu ne vom da ostencala de a răspunde în mod direct întrebării care a fluturat pe toate bazele în ziua când și-a făcut apariția proiectul de lege pentru înființarea unei taxe de 50% asupra veniturilor brute ale caselor de joc.

Măsura legislativă în discuție nu are însă numai defectul de a părea inexplicabilă, din punctul de vedere al motivelor ce în mod aparent au determinat-o; ea apare ca o primejdioasă, imorală și inutilă anomalie în actuala stare a legislațiunii noastre.

Primejdioasă și imorală, căci, e un adevărat pericol și o imoralitate ca, sub pretext de a stânjeni un fapt recunoscut ca vătămător pentru societate, să edictezi o lege cu caracter fiscal, care, *fără să stărpească răul*, asigure Statului un venit prin indirecta tolerare a unei infracțiuni la codul penal, atunci când această lege, riguros aplicată, ar stărpi răul și ar face inutilă măsura de ordin financiar. Primejdia și imoralitatea rezultă cu precizie și cu drept cuvânt s'a susținut că jocurile publice de noroc fiind supuse la o percepere în profitul Statului și comunei, *jocul este aprobat și legitimat*. Și cine ar putea să conteste acest adevăr, când e cert că Statul, care are îndatorirea de a pune în mișcare acțiunea publică și a desființa cele două tripouri aplicându-le dispozițiile art. 350 c. p., relevează primejdia, dar în loc să facă uz de *măsura eficace* a legii penale, înălătură această armă și recurge la un expedient de ordin financiar, care constituie cea mai sfidătoare nesocotire a codificării cu caracter de ordine publică? A crea statului un venit prin tolerarea și perpetrarea quasi-oficială a unui fapt recunoscut delictuos de legea penală, ce înseamnă decât legitimarea unui delict și abrogarea legii penale prin neuz? E de altfel la mijloc o dilemă care pune într-o strălucită evidență temeinicia raționamentului: sau se aplică codul penal și în cazul acesta, faptul delictuos încetând, măsura fiscală devine inutilă; sau nu se aplică codul penal și atunci faptul delictuos dăinuște pentru a asigura Statului un venit sigur. Zic: sigur, de oarece voi dovedi mai la vale că faimoasele case de joc departe de a dispărea prin perceperea taxelor fiscale, vor continua să funcționeze cu complicitatea Statului.

Ilustrul profesor de drept constituțional dela Facultatea Juridică din București, într-un succint articol publicat în „*Dreptul*” (No. 24/916), a căutat să aperse legea fiscală prin care se supune la taxe casele de joc. Părerea sa însă, oricât ar fi de autorizată, nu poate întuneca evidența.

E drept că taxa în discuție nu constituie un impozit asupra unui fapt ce cade în domeniul materiei administrative impozabile, dar acest adevăr n'o pune la adăpostul criticilor ce i se aduc. D-l Dissescu invoacă în sprijinul argumentării sale precedentul creat în Franța de Richelieu. În timpul lui Richelieu, spune d-l Dissescu cântarea pe străzi în Paris după miezul nopții era oprită. Faptul acesta ilicit constituia o contravențiune. Seniorii «*bons vivants*» au cerut lui Richelieu să li se dea voie să cânte toată noaptea la eșirea din cluburi, localurile publice, baluri. Richelieu le-a dat voie cu o condiție de a plăti o anumită taxă potrivit cu ora la care cântau. «*Chantez, mais payez!*» le-a spus Cardinalul. Așa și cu jocul de cărți: „*Jouez, mais payez!*”. Precedentul creat de Richelieu e însă cam vechiu și exemplul glumeț. *Contravenția* de a cânta

pe străzi noaptea, după chef, mi se pare mai puțin importantă ca un *delict*, împotriva căruia se duce luptă din strămoși. Probabil că de aceeași părere a fost și Richelieu, căci autorul adagiului „*Chantez mais payez!*” departe de-a adapta formula și pentru jocurile de noroc, cum face d-l Dissescu, a edictat severe măsuri împotriva lor prin faimosul *Code Michau* ce i se datorește. Oricum însă, cu teoria «*juridică*» a lui Richelieu: „*Chantez mais payez!*” reproducă de domnul Dissescu sub formula „*Jouez mais payez!*” s'ar putea ajunge la rezultate și concluzii de natură să mire în deosebi pe un profesor de drept. De ce n'am lăsa să înflorească toate atentatele la bunele moravuri—pentru a circumscri exemplul—închizând codul penal, stabilind o taxă fiscală specială și strigând cu Richelieu: „*Faites!... mais payez!*” Dacă faptul de a ține o casă de joc n'ar fi reprimat de codul penal, dacă acest fapt ar fi fost osândit numai de legea morală, evident că măsura fiscală și-ar fi avut rostul ei, și nu am fi avut a ne preocupa de caracterul licit sau ilicit al faptului pe care eră chemată să-l izbească. Mai mult decât atât, măsura fiscală și-ar fi avut rostul ei, chiar în actuala stare a legislațiunii noastre, dacă ar fi fost menită să întărească represiunea stabilită de codul penal. Am arătat însă că menționata măsură departe de a sprijini legea penală în vigoare, tinde s'o abroge, și crează statului un venit prin ocrotirea unui delict, a cărui legitimare o consacră, devenind cu chipul acesta o primejdioasă și imorală anomalie.

E adevărat că legile fiscale, n'au a se preocupa de caracterul licit sau ilicit al faptului pe care-l izbește; că sunt un simplu instrument de fiscalitate, cum foarte bine argumentează d-l Dissescu; din nenorocire însă legea fiscală din Aprilie 1916, a fost preocupată de caracterul licit al faptului, ceeace rezultă cu precizie din complexul considerațiilor cari au prezidat la întocmirea ei, și chiar de ar fi altfel se cere o condiție pentru ca teoria emisă de d-l Dissescu să devie acceptabilă: trebuie ca în lipsa de preocupări a legiuitorului fiscal în ce privește caracterul licit sau ilicit al faptului pe care-l izbește, instrumentul de fiscalitate să nu devie un instrument menit să nimicească efectele legiunii penale, care primează, și să nu creeze statului un venit din perpetrarea unui fapt delictuos. E o mică nuanță, dar nu se poate trece peste ea.

Argumentul că, conform teorii pe care o susținem, s'ar putea conchide de o potrivă că Statul legitimează delictul atunci când, în temeiul art. 350 și 365 din codul penal, își aproprie corpul delictului, beneficiul lui și sumele rezultate din vânzarea corpurilor de delict, e un sofism pe care-l spulberă cea mai superficială cercetare. Atunci când legea penală, prin art. 350 și 365, ordonă să se confisce în folosul stabilimentelor publice de binefacere, banii, valorile, ori lucrurile ce vor fi expuse la jocuri sau loterii, precum și toate uneltele ce vor fi servit la aceasta, reprimă, nimicește însăși mijloacele cari servesc la perpetrarea faptului delictuos, dând o sancțiune și mai eficace măsurilor represive pe cari le edictează în aliniatele precedente, așa în cât apropierea instrumentelor de joc își pierde orice caracter de imoralitate. Confiscarea într-o atare ipoteză concurează la represiune, tinde s'o desăvârșască. Din potrivă taxa specială prin care Statul își aproprie o parte din beneficiile obținute prin perpetrarea unui delict, e vădit imorală, pentru că, sub pretextul de a reprimă, nesocotește măsurile mai drastice ale codului penal și lasă faptul delictuos să dăinuască, tocmai în vederea realizării unui beneficiu pentru Stat.

O atare confiscare, deghizată sub forma unui imposit sui generis, e un simplu paliativ, care, departe de a concura la represiune, are un caracter cu totul antitetice ideei de represiune în codul penal.

Toată discuțiunea se învârtă așa dar în cadrul aceleiași sfere de raționament și constituie un cerc vicios din care nu se poate eși, oricare ar fi autoritatea și talentul aceluia care apără legea prin care s'a supus la taxe casele de joc la noroc. De altfel, chiar d-l Disescu, după ce declară prin articolul său „că taxa prevăzută în proiectul de lege este o măsură preventivă pentru a nu comite delictul de joc și de ținere de case de joc“ ceea ce nu prea vedem; după ce încearcă să apere anomalia măsurii, sfârșește prin a mărturisi că „spre a se înlătura orice discuție s'ar putea adăoga la art. 4 că „dispozițiile codului penal privitoare la jocul de noroc și casele în care țin se respectă“. Iată cuvinte cari întăresc și mai mult temeinicia afirmațiunilor noastre; iată cuvinte cari, chiar de ar fi legiferate n'ar schimba întru nimic anomalia legii, de oarece nu-i suficient să scrii în lege că dispozițiile codului penal se respectă, ci trebuie ca aceste dispoziții să fie în mod efectiv respectate, și am arătat că prin respectarea lor, legea fiscală nu-și mai are rațiunea de a fi: „cesante causa cesat effectus“, și nu aceasta a fost adevărata intenție a legiuitorului fiscal! E o logică atât de elementară în toate aceasta că socot de prisos să insist, cu atât mai mult cu cât însăși expunerea de motive a legii recunoaște că măsura „vine și în ajutorul trebuințelor Statului“, iar raportorul dela Cameră e și mai precis relevând că „în împrejurările zilei de azi în care nevoile publice au silit Statul să facă apel la toate izvoarele de venituri ale poporului român, nu era posibil ca un izvor atât de abundent și de imoral să rămâie neatinș“.

Menționata lege însă mai are cusurul de a fi inutilă și lipsită de eficacitate din punct de vedere represiv, ceea ce evidentiază și mai mult scopul în care a fost edictată. În adevăr, cine va fi atât de naiv să creadă că faimoasele întreprinderi de joc dela Sinaia și Constanța, cari au realizat într'un scurt interval de timp peste trei milioane și jumătate, se vor năruși sub greutatea birului la care vor fi supuse? Suntem convingși că nici legiuitorul fiscal dela 1916 n'a crezut în mod serios în eficacitatea măsurii, și de altfel de-ar fi voit, cu tot dinadinsul, să desființeze cele două cazinouri, avea la îndemână codul penal. Casele de joc vor dăinui, cu o singură deosebire de trecut: contribuția jucătorilor va fi mai mare, și Statul, alături de întreprinzătorii cazinourilor și de Eforie, va fi și el părtaș la beneficiile obținute din exploatarea jocurilor la noroc, „acele beneficii cari merită alt nume și au fost de un exemplu funest“ după cum se exprimă d-l Ministru de finanțe în expunerea sa de motive! Taxele de intrare în sala de joc se vor mări poate, caniota va fi mai exigentă și jocurile vor continua agravând ruina pătimășilor, statul va avea un profit pecuniar. Nimic alt. Nesocotirea codului penal va eși mai bine în evidență. Atâta tot. Și chiar dacă taxele de intrare de joc nu se vor mări, câștigurile întreprinderii sunt așa de mari în cât se vor resemna să accepte relativa diminuare și taxa fiscală tot nu va isbui să le desființeze, ceea ce nici nu o credem c'a fost în intenția legiuitorului.

* * *

Credem însă, pentru a fi compleți, că legea represivă fiscală e cu atât mai nejustificată, în aparentul scop ce i se atribue, cu cât Statul avea la îndemână nu numai codul penal, ci și măsuri cu caracter pur civil, pentru

a pune capăt unei calamități, cum califică d-l Ministru de finanțe jocurile la noroc organizate în cele două cazinouri de la Sinaia și Constanța. Putea să uzeze de acțiunea în reziliere a contractului de locațiune din 29 Aug. 1911, intervenit între frații de Marceay și societatea Sinaia, (Eforia spitalelor civile).

E drept că, din punct de vedere civil, în actuala stare a legislațiunei noastre jocurile de noroc și pariurile nu sunt prohibite și obligațiile rezultând din aceste convenții sunt în principiu licite și valabile. În consecință, plata făcută de bună voie în executarea unei datorii rezultând din jocurile de noroc e perfectă și nu poate da loc unei acțiuni în repetiție, art. 1638 c. civil e categoric. Totuș legea civilă refuză creditorului dreptul de a cere plata unor datorii provenite din jocuri sau pariuri (art. 1636 c. civ.), deschizând calea acțiunei civile numai în mod excepțional pentru datoriile provenite din jocurile cari contribuiesc la exercițiile corporale, cum sunt armele, cursele cu piciorul, călare sau cu carul și alte asemenea (art. 1637 c. civ.).

Motivul acestei distincții e lesne de înțeles: „legislatorul, spune Planiol, a considerat jocul ca periculos, pentru că e o cauză de demoralizare; perspectiva câștigurilor enorme și lesnicioase, realizate dintr'o aruncătură de zar, deturnează pe om de la muncă și obiceiul jocului e o cauză de trândăvie și ruină“²⁰⁾.

Dacă însă codul civil regulează în chipul arătat mai sus datoriile de onoare, raporturile de la creditor la debitor în contractele aleatorii de joc și pari, aceasta nu însemnează că legea civilă desființează și convențiile prin cari se înființează sau organizează jocurile de noroc prohibite și pedepsite de art. 394 și 350 c. p. Contractul de joc, „prin care două persoane își făgăduiesc reciproc și sub aceiași condiție o sumă determinată sau un lucru în natură“, și despre care tratează titlul XIII, Cap. II, din codul nostru civil, nu poate fi confundat cu convenția a cărei cauză sau obiect ar fi înființarea unor localuri de joc la noroc. În codul nostru civil, ca și în codul francez, sunt două articole, în temeiul cărora se poate afirma, a priori, că asemenea convenții sunt nule și fără efect. În adevăr, pe de o parte legiuirea civilă stabilește regula că, „nu se poate derogă prin convenții sau dispoziții particulare la legile cari interesează ordinea publică și bunele moravuri“ (art. 5 c. civ.); pe de altă parte edictază că „obligațiunea fără cauză sau fundată pe o cauză falsă sau nelicită nu poate avea nici un efect (art. 966 c. civil). Iar cauza e considerată ca nelicită, când e prohibită de legi sau contrarie bunurilor moravuri și ordinii publice (art. 968 c. civil). Principiul consacrat de art. 5 c. civ. există și în dreptul roman formulat în adagiul: „*Ius publicum privatorum pactis mutari non potest*“. Legile cari interesează ordinea publică și bunurile moravuri sunt: legile constituționale, legile cari regulează starea civilă și capacitatea persoanelor, legile cari regulează proprietatea, în special pe cea fonciară, legile penale, etc.

Așa fiind nu mai încapă îndoială că, acele convenții cari au drept obiect, direct sau indirect, un fapt pedepsit de lege sunt nule și de nul efect. „Cela est si evident, spune Laurent, qu'il ne vaudrait pas la peine de le dire si malheureusement ces conventions n'étaient si fréquentes... Toute convention relative à un delit est illicite quand même la partie obligée ne participerait pas au fait criminel“²¹⁾. În acelaș sens Aubry et Rau:

²⁰⁾ Planiol, II, No. 2110.

²¹⁾ Laurent, XVI, No. 132—134.

„Toute obligation contractée, soit pour le cas où le stipulant commettrait un acte illicite ou ommettrait d'accomplir un devoir, soit pour celui où le promettant accomplirait tel devoir ou ne commettrait pas tel acte illicite, est frappée de nullité“²²⁾.

Nulitatea convențiilor fundate pe o cauză ilicită sau imorală se întemeiază pe considerația că legea, expresia nevoilor sociale, nu poate socoti ca legitime și obligații contractate cari prin obiectul lor tind să aducă atingere însăși bazelor edificiului social, și nulitatea poate fi cerută de ambele părți contractante, căci nimeni nu poate fi obligat să execute un act ilicit sau să coopereze la executarea lui.

Pentru același motiv legiuitorul, prin art. 1008 c. civ. declară reziliabile convențiile, chiar atunci când, deși bazate pe o cauză licită, depind totuși de vre-o condiție imposibilă, contrarie bunelor moravuri sau prohibită de lege. Nu vom intra însă în prea multe detalii. Principiul e simplu și clar, doctrina unanimă. De altfel nu ne-am propus să facem un larg comentariu al chestiunii, ci numai s'o relevăm și s'o schițăm.

Constituie însă contractul de locațiune din 29 August 1911 intervenit între Eforia Spitalelor civile și frații de Marçay o obligație care cuprinde clauze ilicite și contrarii bunelor moravuri? Evident că da. Prin art. 2 din menționatul contract se dă locatarilor concesiunea exploatarei cazinului, cu drept de a instala în sălile deschise publicului *toate jocurile*, în afară de jocurile mecanice, adică ruleta și micii cășori, cu mențiunea expresă că această interdicție nu se referă la jocul numit „bulă“ și la jocurile de cărți în saloanele *cercului închis* (?), cu condiția ca concesionarii să nu țină bănci. Același articol din contract regulamentează apoi jocurile și caniota, se ocupă de taxa de intrare și de primirea membrilor în cerc pentru diferite jocuri; iar art. 5 rezervă Eforiei 5 la sută din rețeta brută provenind din jocuri de cărți, bulă și altele. Ce însemnează aceasta decât că printr'o convenție particulară, intervenită între o importantă instituție din Stat și niște speculatori străini „cari și-au făcut o meserie din jocurile de noroc“ (art. 349 c. p.) și pe cari vechile noastre regulamenteări îi amenința cu expulzarea, s'a deschis „o casă de jocuri la noroc“, fapt prevăzut și pedepsit de art. 350 c. p.? Cu alte cuvinte, printr'o convenție particulară s'a dat naștere unui fapt reprimat de legea penală, s'a nesocotit dispozițiile clare și precise ale Codului penal, cea mai importantă și mai caracteristică lege care interesează ordinea publică și bunele moravuri. Același raționament în ce privește contractul de locațiune, intervenit între Frații de Marçay și Primăria orașului Constanța la 2 Martie 1912, care a încuviințat organizarea jocurilor de noroc din cazinul dela Constanța. Ca urmare logică, aceste convenții pot fi și trebuiesc declarate nule și de nul efect.

Domnul Dissescu, în articolul său asupra «Supunerii la taxe a caselor de joc la noroc», se scuza că «timpul e prea scurt pentru a face un studiu amănunțit asupra jocului de noroc și a caselor de joc din punctul de vedere penal, administrativ și financiar»; că, prin urmare, va spune numai «câteva cuvinte asupra caracterului taxei prevăzută în proiectul de lege». Regretăm mult că dușmanul nostru «Timpul» a împiedicat pe d-l Dissescu să examineze chestiunea în toată complexitatea ei. Inclinașăm însă a crede că nu tocmai lipsa de vreme a împiedicat pe un desăvârșit jurisconsult ca d-sa să

schițeze o chestiune de drept co-i eră familiară, și că sub pretextul invocat se ascunde mai mult teama pe care o avea eminentul profesor de drept constituțional că, prin examenul complet al chestiunii, să nu ajungă la o concluzie diametral opusă aceleia pe care o trage în succintul și oculitoru-i studiu asupra taxării caselor de joc la noroc.

Poate că ne înșelăm. Până când însă pana autorizată a d-lui Dissescu ne va putea convinge cu argumente noi, serioase și bizuite pe exemple mai recente ca acele culese din epoca celor trei muschetari, că cele aci expuse sunt neîntemeiate în drept, vorbim de dreptul modern bineînțeles, iar nu de bazaconii juridice ale lui Richelieu, până atunci, legea prin care se supune la taxe casele de joc la noroc, va rămâne pentru noi ca o ipocrită, imorală și condamnată manifestare a fiscalității, ca o anomalie din cele mai primejdioase în anele legislațiunii noastre. Și această anomalie, marchează un recul, nu atât spre epoca lui Richelieu, ci spre a succesorului său Giulio Mazarini, caracterizată prin cele mai nesăbuite și asupritoare impozite. Sordidul financiar francez avea și el însă o locuțiune fiscală, împrumutată dela predecesorul său. La atacurile pe cari i le aducea satirile și canzonetele de pe vremuri, răspundea c'un zâmbet șiret, și într'un dialect propriu: „*S'ils content la canzonetta ils paieront*“.

I. GR. PERIETEANU

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 20 Ianuarie 1916

Președenția d-lui C. R. MANOLESCU, Președinte

N. Luca cu N. Tomescu

Compensație. — Datorie certă, lichidă și exigibilă. — Datorie prevăzută într'un contract de arendă. — Proces în daune pentru nerespectarea lui. — Dacă poate împiedica compensația?

Copii certificate de parte și depuse la dosar. — Necontestarea lor de partea adversă. — Dacă asemenea copii pot servi de bază pentru a opera compensația? — (Articolul 1143, 1144 și 1145 din codul civil; Art. 70 din procedura civilă).

1. Pentru ea o datorie care se opune în compensație să fie certă, lichidă și exigibilă, trebuie să fie determinată în cuantumul ei, să fie constatată printr'un act autentic sau o hotărîre judecătorească și să fie ajunsă la scadență, adică să poată fi cerută în plată.

Prin urmare, se violează art. 1143 C. civil și urm. când Curtea refuză compensațiunea unei sume datorită ca arendă, deși constată că acea datorie este prevăzută într'un act autentic, însă partea a contestat-o dovedind că a intentat proces în daune pentru nerespectarea condițiilor din contractul de arendă, de oarece un asemenea proces nici nu implică constatarea plăței arende datorite, nici nu poate împiedica pe proprietar să ceară arenda datorită pe trecut și la termenele fixate prin contract.

2. Articolul 70 Pr. civ. permite ca acela care se servă de acte în proces, să le depună în copii certificate de dânsul ca întocmai cu originalul, iar nu legalizate.

Așa dar, se violează acest articol și se comite un exces de putere când Curtea de apel înlătură cererea de compensarea sumelor prevăzute ca cheltuieli de judecată în hotărîrile ce a prezentat partea, pe motiv că s'au depus numai niște copii de pe acele hotărîri, nelegalizate în regulă și pe hârtie simplă, fără ca

²²⁾ Aubry et Rau, IV, pag. 65 § 302.

partea adversă să fi contestat existența originalelor titlurilor definitive sau că acele copii n'ar fi conforme cu originalele, și fără ca să fi cerut comunicarea lor.

Decizia No. 37/916. — Casată, după recursul făcut de N. Luca, decizia Curții de apel Craiova s. II No. 135/915, dată în proces cu N. Tomescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier Gr. Ștefănescu;

Pe d-l avocat C. Xeni din partea recurentului, în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat Vl. Athanasovici, în combateri.

Deliberând,

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată că intimatul în recurs, avocatul N. Tomescu, a intentat acțiune contra recurentului N. Luca, cerând a fi obligat acesta să-i plătească 4380 lei, onorar de avocat; că această acțiune fiind admisă în totul de Tribunalul Dolj, recurentul a făcut apel și în fața Curții de Craiova, recunoscând în principiu datoria ce i se pretindea ca onorar de avocat, a opus în compensație sumele ce și dânsul avea a primi dela intimat și anume: 4000 lei arendă pe anii expirați 1908—1912, constatată printr'un contract de arendă autentic, depus la dosar, și 2) 1500 lei cheltueli de judecată, datoriti prin 3 hotăriri rămase definitive, pe care le-a depus la dosar în copii și pe hârtie simplă, certificate de dânsul pentru conformitate; că în contra acestor susțineri intimatul, fără a contesta în principiu existența acestor datorii în compensație, a obiectat însă că ele nu pot opera compensațiunea, de oarece nu sunt certe și liquide, pentru motivul că, în ce privește arenda de 4000 lei, a intentat proces de daune pentru nerespectarea condițiilor contractului, proces pendinte în fața instanțelor judecătorești, iar în ce privește cheltuelile de judecată și el, intimatul N. Tomescu, are a primi cu alte hotăriri diferite sume dela recurent și cu ocazia executării acestora are a se vedea cât se datorește de fiecare, cheltuelile de judecată implicând socotelile cu timbrele și procedura executării, ce nu pot avea loc în procesul de onorar de avocat;

Având în vedere că Curtea de apel, primind în compensațiune numai suma de 2000 lei cheltueli de judecată, prevăzută în hotărirea Înaltei Curți de casație, investită cu formula executorie, a refuzat a compensa și celelalte sume invocate de recurent pe motivul că ele nu sunt certe și liquide, de oarece arenda de 4000 lei este contestată de intimatul în recurs, care a dovedit că a făcut proces de daune recurentului pentru că i-a predat mai puțin 200 pogoane cât se prevedea în contract și a-l despăgubi de cheltuelile făcute cu repararea conacului moșiei, iar sumele datorite ca cheltueli de judecată cu sentința Tribunalului și deciziunea Curții de apel nu se dovedește că sunt datorite pe baza de titluri definite și investite cu formula executorie, aceste hotăriri fiind depuse la dosar numai în copii, pe hârtie simplă, nelegalizate în regulă.

Asupra motivalui I de casare:

I. «Violarea art. 1143, 1144 și 1145 c. civil. Am dovedit cu declarația intimatului și cu contractul de arendare că, numitul îmi datorește suma de lei 4.000 arendă cuvenită mie pe anii 1908—1912. Această datorie este certă, căci e dovedită printr'un titlu, contractul de arendare, este lichidă căci este determinată în cuantumul ei și este exigibilă întrucât mi se datorește pe anii trecuți 1908—1912 deci urma fatal să fie compensată cu ceea ce datoram eu ca onorar.

«Rău Curtea a luat în considerare obiecția intimatului că întrucât numitul a făcut proces în daune isvorit din contractul

de arendare, apoi arenda nu urmează să mi se plătească. După această părere nici un proprietar n'ar mai fi primit să ceară arenda sau chiria căci arendașul sau chiriașul n'ar avea de cât să formuleze acțiuni în daune, spre a împiedica pe proprietar să-i ceară chiria Rău Curtea și cu violarea art. 1144 c. civ. n'a admis compensarea acestei sume de lei 4.000, căci conform acestui text datorile se sting fără știrea părților.

«Tot asemenea Curtea a violat menționatele texte de lege și în ce privește cele două sume lei 500 și lei 800 ce-mi datorește mie intimatul ca cheltueli de judecată cu două hotăriri judecătorești, rămase definitive, așa că dacă ar fi declarat compensația, urma să-mi admită în întregime apelul, ne mai având nimic să răspund protivnicului meu, din contra el mie».

«Curtea însă cerând hotăriri judecătorești rămase definitive și investite cu formula executorie, adaugă la lege».

Considerând că, potrivit dispozițiilor art. 1145 c. civ., compensațiunea are loc totdeauna între două datorii ce au de obiect o sumă de bani, sau o cantitate oarecare de lucruri fungibile de aceeași speță, cu condițiune ca ambele datorii să fie certe, lichide și exigibile;

Considerând că, în drept, pentru ca o datorie să fie certă, lichidă și exigibilă, trebuie ca ea să fie determinată în cuantumul ei, să fie constatată printr'un act autentic sau o hotărîre judecătorească rămasă definitivă și să fie ajunsă în scadență, adică să poată fi cerută în plată;

Considerând că, suma de 4000 lei, datorită ca arendă pe un timp trecut și constatată printr'un contract autentic, întrunește neapărat condițiunile unei datorii certe, lichide și exigibile, și simpla afirmațiune a debitorului că nu o datorește în total sau în parte, fără a dovedi în fapt temeinicia acestei afirmațiuni, nu poate împiedica compensațiunea;

Considerând însă că, Curtea, deși constată existența acestei datorii prevăzută printr'un act autentic, refuză totuși compensațiunea, pentru motivul că intimatul în recurs a contestat-o, dovedind că a intentat proces în daune pentru nerespectarea condițiilor din contractul de arendă, proces ce ar fi pendinte în fața instanțelor de fond;

Considerând că, faptul intentării unui proces în daune pentru nerespectarea condițiilor unui contract de arendare aici nu implică contestarea plății arenzei datorite, nici nu poate împiedica pe proprietar să ceară arenda datorită pe trecut și la termenele fixate prin contract; cu alte cuvinte procesul în daune intentat nu face litigioasă, cum se exprimă Curtea de fond, arenda datorită pe trecut prin contract, ci ea își păstrează caracterul de datorie certă, lichidă și exigibilă;

Considerând că, așa fiind, Curtea, refuzând compensațiunea acestei sume pe motivele arătate, a violat dispozițiunile art. 1143, 1144 și 1145 c. civ. și deci motivul, fiind întemeiat, urmează a fi admis.

Asupra motivalui II de casare:

II «Violarea art. 70 proc. civ. și abuz de putere din partea Curții.

«Am depus la dosar sentința Tribunalului Dolj, secția II No. 569/912 prin care mi se acordase lei 500 cheltueli de judecată contra intimatului, și această sentință a fost confirmată prin decizia Curții de apel București s. II cu No. 186/912 mai adăugându-mi-se încă lei 800 drept cheltueli; această decizie am pus-o în copie la dosar, certificată de mine, partea protivnică n'a combătut-o nici nu mi-a cerut originalul spre confruntare, ci din contră a recunoscut-o, dar a pretextat că-i datoresc și eu din alte hotăriri judecătorești și Curtea prin abuz de putere și cu violarea art. 70 proc. civ. înlătură

aceste hotărâri și fără a pune în discuția părților declară că nu ține seamă de hotărâri pe hârtie simplă»

Având în vedere că, Curtea, pentru a înlătura compensațiunea sumelor prevăzute ca cheltueli de judecată în hotărârile Tribunalului Dolj și Curții din Craiova, depuse în copie la dosar, motivează că recurentul nu a dovedit că și aceste sume sunt certe, lichide și exigibile, datorate prin hotărâri definitive, și investite cu formula executorie, de oarece a depus la dosar numai niște copii de pe asemenea hotărâri nelegalizate în regulă și pe hârtie simplă, copii pe care Curtea nu poate pune temei;

Considerând că, din procesul-verbal al deciziei nu se constată că intimatul în recurs să fi contestat existența originalelor (titlurilor definitive depuse în copie la dosar, sau că aceste copii nu sunt conforme cu originalele și nici nu a cerut comunicarea acestora; că ceea ce a susținut în această privință a fost numai că

și el, N. Tomescu, are diferite hotărâri contra recurentului pentru cheltueli de judecată, astfel că cuantumul acestora are a se vedea când se vor executa asemenea hotărâri;

Considerând că, de altfel, art. 70 proc. civ. permite ca cel ce se servă de acte în proces să le opună în copie, certificate de dânsul ca întocmai cu originalul, iar nu legalizate;

Considerând că, așa fiind, existența acestor hotărâri definitive nefiind contestată de intimat, deci nici existența datorilor opuse în compensațiune, certe, lichide și exigibile, Curtea de apel numai prin violarea dispozițiilor art. 70 proc. civ. și printr'un vădit exces de putere a refuzat să opereze compensațiunea cerută de recurent pe baza hotărârilor depuse în copii;

Că, dar, și acest motiv fiind întemeiat urmează a fi admis;

Pentru aceste motive, Curtea casează etc.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASATIE S. I

Recurenta Sultana Vântu prin d-l avocat Berteau.

Intimatul C. C. Matenciu prin d-l avocat A. Sculi.

*** Prescripție. — Just titlu. — Hotărâri judecătorești. — Dacă sunt translativ de proprietate? Art. 1897 c. civil.**

În principiu hotărârile judecătorești nefiind translativ de proprietate, nu pot constitui just titlu în sensul art. 1897 c. civil. O hotărâre dacă poate servi ca titlu de proprietate constituind autoritate de lucru judecat față de acei contra cărora a fost pronunțată, fără a mai fi nevoie de vre-o posesiune pentru a prescrie, nu poate însă să aibă niciun efect față de terți care nu au luat parte la judecată.

Așa dar, o hotărâre, care nu este dintre acelea care conține sau constată în prealabil existența unui titlu translativ de proprietate, a unui just titlu, cum ar fi o ordonanță de adjudecare sau alta care constată o transmitere de proprietate, nu poate să servească ca just titlu pentru prescripția de zece ani. (Cas. I, decizia No. 124 din 19 Februarie 1916, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Botoșani No. 22/912).

CASATIE S. II

Recurenții Ignatz și Adolf Roller prin d-l avocat B. Cernea. Ministerul Public prin d-l Procuror Fr. Papp.

*** Proprietate artistică. — Contrafacere. — Compoziție muzicală. — Reproducerea ei pe plăci de gramofone fără voia autorului. — Formalitatea depozitului impusă de legea presei. — Neîndeplinirea ei. — Dacă împiedică urmărirea delictului de contrafacere. — Art. 339 c. penal.**

2. Prin art. 339 c. penal, legea voinde să protejeze operele intelectuale și toate manifestările lor și să reprime orice reproducție fără voia autorului lor, prin orice mijloace s'ar face ea, rezultă de aici că constituie o contrafacere și imprimarea unei compoziții muzicale pe plăci de gramofone, deși această imprimare

*) Cele însemnate cu steluță vor avea a se publica în întregime ulterior.

(N. R.)

se produce prin impresii imperceptibile și imposibile de citit pe placa gramofonului.

Lipsa formalității depozitului impus autorului sau editorului de legea presei, nu împiedică urmărirea delictului de contrafacere, de oarece dreptul de proprietate există independent de formalitatea depozitului.

Instanța de fond își poate face convingerea despre reaua credință a inculpatului, din faptul că era de notorietate publică proprietatea unei bucăți muzicale pe care a contrafăcut-o, ceea ce nu înseamnă că notorietatea publică ar fi dovada proprietății, care a fost recunoscută la tribunal de inculpat că aparținea reclamantului.

Faptul că versurile la care s'a adaptat melodia muzicală sunt opera altuia decât autorul muzicii, nu poate avea nici o înrăurire asupra delictului de contrafacere a melodiei muzicale, nefiind vorba în speță de reproducerea poeziei. (Cas. II, decizia penală No. 410 din 23 Februarie 1916, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de apel din București s. IV, No. 389/915).

CASATIE S. III

Recurentul I. Hellman prin d-l avocat Cohen.

Intimata Firma comercială Frații Mauler & Leonardo prin d-l avocat Stravolea.

Cerere de amânare. — Impricinat concentrat. — Aprecieri suverană.

Instanțele de fond având facultatea de a admite sau nu o cerere de amânare făcută pe motivul că petiționarul este concentrat, apreciind în mod suveran împrejurările de fapt care împiedică pe parte de a se prezenta în instanță, în persoană sau prin procurator, nu se poate cere casarea deciziei din această cauză, întru cât nu există nici o obligațiune legală pusă instanțelor judecătorești de a amâna procesele în atari împrejurări. (Cas. s. III, decizia No. 193 din 23 Martie 1916, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței comerciale No. 442/915 a Tribunalului Dolj s. III a).